

Gemersko-malohontské osvetové stredisko Rimavská Sobota

- kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja

Mesto Tisovec

Vás pozývajú na

Festival Janka Plichtu

XXX. ročník regionálnej prehliadky
dychových hudieb Gemera – Malohontu

14. júna 2024 o 17,00

Daxnerov dom v Tisovci

V programe účinkujú:

Materská škola / Tisovec

Dychová hudba Hradovanka / Tisovec

Dychová hudba mesta Hnúšťa

Dychová hudba SMZ Magnezitár / Jelšava

Dychová hudba RS 6 / Rimavská Sobota

Host' prehliadky:

Dychová hudba Selčianka

Inzercia

V Losinci predám pozemok 1203 m² ornej pôdy. Pozemok je udržiavaný, siaha až k potoku. Je k nemu prístup autom. Elektrické vedenie pri pozemku.

0902 166 282

Urbariálna spoločnosť v Tisovci, pozemkové spoločenstvo

L. Štúra č.1720, 980 61 Tisovec,

Výbor Urbariálnej spoločnosti v Tisovci, pozemkové spoločenstvo, v zmysle článku 8., odst.2. Stanov spoločenstva a §14, ods.2, zák.č.97/2013, Z.z.

oznamuje, že zvoláva

RIADNE VALNÉ ZHROMAŽDENIE,
ktoré sa uskutoční v Tisovci 22..6.2024

**Miesto kona nia zhromaždenia,kinosála
Mestského kultúrneho strediska**

Náklady spojené s účasťou na zhromaždení si každý účastník hradí sám. Program zhromaždenia je určený pozvánkou, ktorá bude zaslaná každému členovi spoločnosti ,podľa zoznamu členov.

Elektronická pošta: urbartisovec@gmail.com,
web stránka: www.urbartisovec.sk

Spomienka

Neplačte a nechajte ma kľudne spať, aj bez slov sa dá spomínať.

20.04.2024 uplynulo 10 rokov ako nás navždy opustil náš brat, otec, starý otec a strýko Marián Hakeľ narodený 10.06.1962

CELOMESTSKÁ BRIGÁDA ZA KRAJŠÍ TISOVEC

12.06.2024
OD 12:00
DO 20:00 HOD.

OBČERSTVENIE ZABEZPEČENÉ (GULÁŠ, PIVO, KOFOLA)

Príprava na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti

Centrum pre deti a rodiny Hnúšťa v najbližších týždňoch bude realizovať prípravu uchádzačov na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti – „profesionálne rodičovstvo“.

Primárnym cieľom profesionálnej náhradnej rodiny je dočasné poskytnutie domova a starostlivosti dieťaťu, kým nebude možný jeho návrat do biologickej rodiny, prípadne do náhradnej rodiny. Profesionálni rodiči je zamestnancom centra pre deti a rodiny, poberá mzdu a príspevok na úhradu výdavkov na dieťa. Výška úhrady výdavkov závisí od veku dieťaťa.

Príprava bude realizovaná prezenčnou formou. Skupina uchádzačov sa stretne 10 – 11 krát. Jedno stretnutie trvá 7 – 8 hodín. Dôraz sa kladie na zážitkovú formu vzdelávania. Príprava sa realizuje zdarma.

Rozsah prípravy:

- 60 hodín, ak fyzická osoba ukončila úplné stredné vzdelanie,
- 80 hodín, ak fyzická osoba ukončila stredné vzdelanie, Manžel/ka záujemcu o prípravu je povinný/á zúčastniť sa najmenej 21 hodín nácviku praktických zručností.

Miesto konania prípravy: CDR Hnúšťa, ul. Budovateľov 801, Hnúšťa a Malinovského 963, Tisovec
Termín: Prihlášku je potrebné zaslať najneskôr do 25.06.2024.

Príprava sa bude vykonávať v rozmedzí mesiacov júl 2024 – október 2024

Pre bližšie informácie je potrebné kontaktovať zodpovedného zamestnanca:

Mgr. Monika Matková, t.č. 0911 551 141,
mail: socialne.hnusta@ded.gov.sk

**100 rokov
turistického oddielu
KST Tisovec**

15.6.2024 o 10:30
na turistickej chate
pod vrcholom Trstia (1121 m n. m.)

Okrem peknej turistiky Vás čaká aj:
- výstava fotografií z histórie aj súčasnosti turistiky v Tisovci
- občerstvenie
- niečo na pamiatku
- stretnutie s priateľmi turistami pri výstupe na vrchol, ako aj počas posedenia

ÚČASŤ NA VLASTNÚ ZODPOVEDNOSŤ!

V prípade záujmu o ďalšie informácie:
0907 526 958 alebo 0915 302 913

Dňa 15.04.2024 zamestnanci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote vykonali odber vzoriek vôd z vodných tokov v k. ú. Tisovec – pramene „Šťavica“ a „Dobrá voda“. Vzorky vody boli analyzované v akreditovanom laboratóriu Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici, v rozsahu minimálnej analýzy v súlade s požiadavkami vyhlášky MŽ SR č. 91/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú ukazovatele a limitné hodnoty kvality pitnej vody a kvality teplej vody, postup pri monitorovaní pitnej vody, manažment rizík systému zásobovania pitnou vodou a manažment rizík domových rozvodných systémov. Podľa výsledkov laboratórných rozborov vzorky v stanovených ukazovateľoch vyhovujú požiadavkám predmetnej vyhlášky. Napriek tomu, odporúča Regionálny úrad so sídlom v Rimavskej Sobote vodu z prameňa Dobrá voda pred konzumáciou prevariť.

Ing. Miriama Janotíková, referentka oddelenia výstavby, ŽP a RM

Tisovský mesačník

XXXIV. ROČNÍK

Jún 2024

číslo 6

cena: zdarma

DNI MESTA TISOVEC

690.výročie prvej písomnej zmienky
1334 - 2024

27.6.- 29.6. 2024

Štvrtok 27.6.2024

Letná tanečná show ZŠ
/tribúna pri ZŠ/

Piatok 28.6.2024

16:00 - Vernisáž výstavy D.Hutku – Krásy dreva
/Mestská galéria/
16:30 - Slávnostné MsZ – koncert Dávid Bílek
/MsKS/

Sobota 29.6.2024

9:00 - Jarmok ľudových remesiel
Predpoludním - Varenie kotlíkových špecialít
11:00 - Divadelné predstavenie pre deti
/nádvorie radnice/
12:00 - Sokolarstvo Kanát
13:00 - program Akademického folklórneho súboru
GUSLE Srbsko
14:00 - Historický sprievod + prezentácia miestnych
firiem, organizácií a spolkov / moderovaný /
16:00 - Koncert – Mirka a Ondrej
18:00 - Koncert – Lukáš Adamec
20:00 - Koncert – Smokie revival – Praha
22:00 - Tanečná zábava s hudobnou skupinou Dezén
/MsKS/

Detské atrakcie, občerstvenie

DÁVID
BÍLEK

MIRKA A
ONDREJ

LUKÁŠ
ADAMEC

SMOKIE
REVIVAL

DNI PLNÉ SMIECHU A ZÁBAVY

Oáza ticha verus zloba

Ešte nebolo toľko múdrych ako teraz, no pravda sa ukrýva ako neraz. Každý druhý nikto ju vie, neopýtal sa ale svojho ja či smie.

Kdejaká kvetinárka či muž spoza pultu, vyjadrujú sa fundovane k nášmu kultu. Kam to všetko speje, keď už aj nenávisť nás hreje.

Skadiaľ berieme vieru, že súdiť iných nám treba, ved' nepoznáme samých seba.

Keď som presvedčený že len ja mám pravdu, len môj názor je ten pravý, musela nastať chyba v mojom vnútri. Len pohľad hlboko do seba ten omyl napraviť.

Je potrebné viesť dialóg sám so sebou, pýtať sa a pochybovať. Nie za názor sociálnych sietí sa schovať a slepo veriť čo nám núka. Potom tak nevieme rozoznať, čo je plevel a čo hrubá múka.

Koho ale v huriavku tejto doby pokoj, nadhľad a úsmev zdobí? Takých je málo, nie je o nich čuť, nestrácajú ale vieru ani do života chuť.

Nie sú to herci ani politici, ani rôzni analitici a už vôbec nie všetkého a všetkých kritici.

Sú to ľudia ktorých napĺňa ich práca, ktorí dokážu oceniť pokoj i oázu ticha. Tí by mali byť tohto národa pýcha.

No oni to nepotrebujú, za poctami sa nemejú. Len sa nad tým všetkým záhadne pousmejú.

Nechajú svet voľne bežať, veria že pravda nemôže navždy, pod balastom pravoverných ležať.
Karol Hruška

Oznam

Stredná odborná škola, Jesenského 903, 980 61 Tisovec, vyhlasuje Verejnú obchodnú súťaž na prenechanie nebytových priestorov do nájmu na podnikateľský účel.

Podmienky súťaže sú zverejnené na Úradnej tabuli mesta Tisovec, na webovej stránke mesta Tisovec a na webovej stránke školy: www.sostisovec.eu.

Ing. Anna Koziaková, riaditeľka školy

Útržky z kroniky

1. júna som sa stala kronikárkou mesta. Kroniku som už písala v 70-tych a 80-tych rokoch minulého storočia. Keď som sa stala riaditeľkou EGT, túto funkciu prebral môj ocko, František Bábela. Po ňom sa kronike venovala Mirka Kojnoková. V novej rubrike TM, ÚTRŽKY Z KRONIKY, budem zverejňovať krátke úryvky, útržky, zo starých zápisov. Chcem tým aspoň čiastočne dať príležitosť nahliadnuť do života našich predkov a vzbudiť záujem o poznanie minulosti nášho mesta. (V texte vpravo je zachovaný dobový jazyk i pravopis.) Príjemné čítanie!

Helena Pašiaková

Udialo sa v kultúre - máj

Mesiac máj je bezpochyby jeden z najkrajších mesiacov roka. Celá príroda sa prebúdzka k životu. Všetko kvitne, príroda ukazuje svoju krásu a nádheru. Záhrady a lúky sú posiate všetkými farbami, čo je nádherná pastva pre naše oči. Všetko žije novým životom. Spev vtákov nám spríjemňuje každodenný život, ktorý sa snažíme prežiť podľa svojich predstáv. Krása prírody má svoje čaro. K máju sa viaže aj množstvo významných udalostí a tradícií.

Významným sviatkom v máji je **8. máj**, deň víťazstva nad fašizmom. Pripomíname si tu koniec najväčšej tragédie 20. storočia – II. svetovej vojny. Vzdávame tak hold tým, ktorí obetovali aj za našu slobodu, majetok to najcennejšie – vlastný život. Mesto Tisovec v spolupráci s miestnou organizáciou SZPB už tradične pripravili pietnu spomienku pri Pamätníku SNP na Námestí, ktorej sa zúčastnili zástupcovia mesta Tisovec, členovia SZPB a mládež z miestnych škôl. Prítomným sa prihovorila PaedDr. Monika Koncošová, recitáciu programu obohatili žiaci zo ZŠ Dr. V. Clementisa Tisovec, René Matucha a Lenka Vlčeková. Program pokračoval položením kvetov aj na Dieliku a v Rimavskej Pile.

10. mája si túto udalosť pripomenuli všetci prítomní pri zapálenej Vatre slobody na Obadovom očku, ktorú postavili členovia Komisie kultúry a športu. Pripravené bolo aj výborné občerstvenie z "kotlíka" členov DHZ Rimavská Pila. A keďže počasie vyšlo na výbornú, akcie sa zúčastnilo naozaj veľa Tisovčanov.

Druhá májová nedeľa nám každoročne pripomína jeden z najkrajších darov, ktoré tu na zemi človek má: dar starostlivej a milujúcej matky. V roku 2024 pripadol **Deň matiek** na 12. mája. Hneď v pondelok 13. mája svoje mamičky potešili v kinosále MsKS deti z MŠ Tisovec, ktoré si spolu so svojimi učiteľkami pripravili naozaj krásny program plný veršov, piesní, tancov. V stredu 15. mája opäť v kinosále MsKS pripravili nádherný umelecký zážitok pre svoje mamky deti zo ZUŠ Tisovec.

Síce trochu predčasne, ale predsa, sme v meste oslávili aj Medzinárodný deň detí. V sobotu **25. mája** sa deti spolu s rodinnými príslušníkmi vydali na Veselé putovanie tisoivským chotárom spred knižnice až na Šťavicu. Cestou museli preukázať svoju odvahu, múdrosť i telesnú zdatnosť na jednotlivých stanovištiach, ktoré tohto roku zabezpečili: MAS Muránska planina - Čierny Hron, členky Komisie kultúry a športu, športovci z Back to Elements,

študenti SOŠ Tisovec a MO Slovenského rybárskeho zväzu Tisovec. V cieľi deti získali malé odmeny, občerstvenie, a mohli si zajazdiť na koníkoch, vyskúšali si terénne autá či prácu dobrovoľných hasičov. Súčasťou podujatia na Šťavici bolo aj vyhodnotenie výtvarnej súťaže Krásy MAS očami detí.

V nedeľu **26. mája** pokračoval program pre deti profesionálnym vystúpením v kinosále MsKS. **Hanička a Murko** rozospievali a roztancovali celú sálu a rozдали deťom naozaj veľa darčiekov. Posledný májový deň, **31. máj**, a prvý júnový víkend už patrili celoslovenskej divadelnej prehliadke **FEDIM**. Ale o tom nabudúce.

Ani v Mestskej knižnici A. H. Škultétyho sme nezaháľali. V priebehu tohto mesiaca sme absolvovali až 5 webinárov, ktoré nám pomáhajú zlepšovať naše služby, či ponúkajú nápady a dobré rady skúsených odborníkov ako pritať deti a mládež k čítaniu. Zároveň sme sa podieľali na organizovaní celomestských podujatí a tiež pripravujeme podujatia na jún, ktoré si vyžadujú dlhšiu prípravu - hlavne program počas Dní mesta Tisovec.

Pokračovali sme aj v spomienkovom seriáli na našej FB stránke, ktorý tvoríme pri príležitosti 690. výročia 1. písomnej zmienky o Tisovci. Tak sme sa v máji venovali tisoivským jarmokom, spomienkam na 2. sv. vojnu a tisoivským pamätníkom, pripomenuli sme si 35. výročie otvorenia prístavby MsKS, aj 120 rokov prvej "špeciálnej" slovenskej detskej knižnice na Slovensku. Čitateľov sme oboznámili s významnými, hoci menej známymi, tisoivskými osobnosťami - ev. farár Samuel Hanes a právnik, režisér Vladimír Čech. Všetky články obohacujeme historickými fotografiami, ktoré sa nám uchovali vďaka neúnavnej práci p. Júliusa Cabana.

Keďže však základ našej práce tvoria výpožičné služby, nezanedbávali sme ich ani v máji. Prihlásili sa alebo preregistrovali 29 čitateľa, knižnicu navštívili spolu 306 návštevníkov, vypožičali si 1423 dokumentov. Zároveň sme poskytli 23 bibliografických informácií, vypracovali sme 4 rešerše so 157 záznamami podľa zadania používateľov, prostredníctvom MVS sme vybavili 14 požiadaviek. Do fondu sme zaevidovali a pre čitateľov pripravili 15 nových kníh v hodnote 200,00 €.

Ako vidíte, kultúrny život v našom meste je bohatý a stačí si len vybrať z ponúkaných aktivít podľa svojich priorít.

Mirka Kojnoková

Neuplynul ani rok a opäť krutý požiar 4. januára /1899?/ zničil našim spoluobčanom krvopotne získaný majetok. Ponevác pri hasení bol badateľný veľký prejav neochoty a netečnosti, pre ktorú požiar vzsrástol do veľkých rozmerov, bolo verejne poukázané na tento špatný skutok a mestské predstavenstvo vydalo oznámenie, podľa ktorého bude v budúcnosti odvedený žandármi každý, kto nebude rešpektovať rozkaz hasičského veliteľa.

Spoza dverí

Hoci sme už reálne začali odkrajavať prvé školské dni v mesiaci jún, treba nám ešte zrekapitulovať krásny máj plný rozkvitnutých stromov, zelených úbočí i potrebného daždika. Jednoducho idylka - malé prírodné rozprávokovo. A práve do takého jedného rozprávkového kráľovstva Trampťária v Donovaloch, v rámci Školy v prírode, sa vybrali od 6. – 10. mája aj naši tretiaci a štvrtiaci. Príchodom do detského kráľovstva sa z nich stali malí princovia a princezničky a z pani učiteľiek pani grófkya. Hneď v prvý deň, popoludní, sa vybrali na vychádzku na Krahulskú rozhľadňu, počas ktorej zároveň plnili rôzne aktivity a hádanky. Večer, v úvode večerného programu, mali možnosť zažiť korunováciu kráľa a kráľovnej Trampťárie a zatancovať si pod vedením veselého animačného tímu, čiže s Kikou, Dášou a Sašom. Aj nasledujúce ich dni boli plné zábavy a najrozmanitejších hier. Pod starostlivým dohľadom dvorných dám a udatných rytierov si deti vyskúšali svoje zručnosti v kráľovských remeslách: v šperkárstve, maľovaní, v divadle, tanci, v spoločenských hrách i v športe, za ktoré boli odmenení trampťármi. Čo sú trampťáre? No predsa platidlo v kráľovstve Trampťária, ktoré deti získavali počas každého dňa v rôznych aktivitách. Pokiaľ by ich vysúťažili dostatočné množstvo, boli by odmenení kráľovským pokladom. Hoci sa im to v konečnom hodnotení nepodarilo, neboli smutní, lebo im to vynahradiť lukostreľba, jazda autičkami alebo na koni štvrtkové divadelné predstavenie, prehliadka Kostola sv. Jána Krstiteľa v Kremnických Baniach, či spoločná rozlúčková opekačka. Na spiatocnej ceste si pozreli aj historické mesto Kremnica. Veríme, že pekné spomienky budú našich „trampťaristov“ sprevádzať ešte dlhý čas.

V tom istom týždni sa v odbornej učebni biológie uskutočnila burza rastlín, kde si mohli žiaci predať svoje starostlivo vypestované priesady zeleniny, drobného ovocia a kvetov. Zistili sme, že v našej škole je naozaj veľa šikovných pestovateľov. Traja najšikovnejší - Juliana Belicová, Rebeka Mertinyáková a Martin Ridzoň budú náležite odmenení. Všetkým zúčastneným ďakujeme a tým, ktorí na burze nakúpili, prajeme veľkú úrodu. Láskou ku rastlínkam žiakov viedli Mgr. P. Kertész, Mgr. V. Švihlová, Ing. J. Belicová a Ing. E. Brndiarová. Ešte 15. apríla sa konalo seniorátne kolo v prednese Duchovnej piesne v Rimavskej Sobote. Bol to jubilejný 10. ročník. Cieľom tejto súťaže je vytvoriť priestor pre hudobné talenty a motivovať mladú generáciu k poznávaniu a spievaniu duchovných piesní. Súťaž vyhlasuje Školský výbor a Výbor cirkevnej hudby a hymnológie ECAV na Slovensku a hlavnou organizátorkou súťaže je ThDr. Janka Bosáková, ktorá istý čas pôsobila aj u nás v Tisovci ako p. farárka a spirituálka v EGT. Súťaže sa zúčastnili dve žiačky: Katka Guzmová (V.A) - získala strieborné pásmo a Simonka Katreniaková (VII.A), ktorá si vyspievala zlaté pásmo! Dostala sa aj do celoslovenského kola, ktoré sa konalo v aule Evanjelickej spojenej školy v Martine 3. mája a aj tu získala pekné strieborné pásmo. „Dievčatám srdečne blahozeláme a prajeme, aby i naďalej spievali a tým rozvíjali svoje obdarovanie.“ Vinšuje Mgr. Lýdia Magyarová. 15. mája sa dve družstvá zo základnej školy zúčastnili okresného kola športovo-brannej súťaže Mladý záchranár civilnej ochrany. Celkovo si v rámci okresu súťaže zúčastnilo 21 družstiev. Družstvo tvorili 2 dievčatá a 2 chlapci. Žiaci ukázali svoje vedomosti a zručnosti z oblasti civilnej ochrany, zdravotnej prípravy, topografie, dopravnej výchovy a streľby. Zároveň mali možnosť vidieť ukážky výcviku psodovod, výstavu vojenskej a hasičskej techniky. Spreádzala ich Mgr. E. Hanusková. 21. mája sme na póde našej školy privítali detičky z Materskej školy Tisovec. Už šiesty rok v poradí sa stalo tradíciou, že spolu s pani učiteľkami prichádzajú k nám tráviť športové dopoludnie. Pripravili sme si pre nich zaujímavé súťaže a prežili spoločne príjemný deň. Po

splnení všetkých úloh sa šikovní škôlkari osviežili vodou a jabĺčkami, za ktoré sa chceme touto cestou poďakovať sponzorovi, p. Bindasovi, z Tisovca. Organizačne akciu zabezpečili Mgr. E. Hanusková, S. Venclová, G. Kručeková.

Navzdory občasným negatívnym reakciám sme aj tento školský rok dokázali, že máme radi matematiku. Preto sa 28 žiakov zapojilo do medzinárodnej súťaže Matematický klokan. Oplatilo sa. Osmi žiaci získali diplom úspešného riešiteľa a malé darčeky: T. Bráďhan, A. Guzma, E. Hanusková, A. Hlodáková, M. Trubanová, P. Hruška, E.

Kubincová a T. Temiak. Ostatní odvážlivci získali účastnícky diplom a malé pozornosti. Blahoželáme!

Žiaci špeciálnych tried VIII.C a IX.C sa zúčastnili exkurzie v Mestských lesoch Tisovec, kde ich privítal riaditeľ Ing. Karol Kubini. Pútať ich oboznámil s ťažbou a spracovaním dreva, porozprával im o práci lesného robotníka, ktorá je veľmi ťažká i nebezpečná a oboznámil ich aj o tom, aké je dôležité používanie ochranných prostriedkov pri práci. Žiaci mali tiež možnosť vidieť prácu lesného robotníka na niekoľkých strojoch, ktoré spracovávali a pilili drevo. Všetci si odniesli cenné informácie. Spreádzala ich Mgr. G. Kéry.

Posledný májový vyučovací týždeň (27. – 31. 5.) sa niesol v podtexte Netradičná škola. Každý deň bol venovaný na I. i na II. stupni rozmanitým aktivitám. V pondelok si vo všetkých triedach žiaci odprezentovali ročníkové práce, ktoré ich motivujú k stále lepším IKT zručnostiam, k zvládnutiu „tety Trémy“, ako i k upevňovaniu rétorických schopností a mimojazykových prejavov.

Utorok bol venovaný enviroaktivitám a finančnej gramotnosti. Streda, podľa zistených reakcií žiakov, bola „najsúper!“ Bola totiž venovaná workshopom rôzneho druhu. V exteriéri školy sme ich mali nakoniec 14. Zamerané boli na ručné práce, hudbu a techniku i výrobu a ochutnávku sladkých perníkov (M. Kochanová), krehkých trubičiek (J. Balážiková) a ovocím plnených palacinek (vedenie školy). Ostatní lektori: včelársky workshop - Ing. Š. Bálint a M. Caban; nátierky – A. Kochanová; drotársky - K. Kriškova; drevársky - Mestské lesy Tisovec, M. Bysterský a náš bývalý žiak Max Tmavský; hudobný - ZUŠ Tisovec – Mgr. M. Matucha, K. Denešová a Mgr. H. Vargová; výroba náramkov - I. Kručeková; výroba magnetiek - L. Tokárová a J. Rončáková. Mgr. T. Kasper zas odušu pomáhal svojim žiakom s pečením nadýchaných muffín. (Sama som jednu ochutnala! Bola úžasná!) Vedenie školy tak všetkým srdečne ďakuje za čas, ohotu, materiál a spoluprácu. Ďakuje aj organizačným pomocníkom. Deviatčákam za pomoc lektorom, chlapcom deviatkám za

zveľadenie školy, maľovanie, šmirgľovanie a prenos nábytku. Všetko mal pod palcom ujo školník J. Krajčí, za čo aj jemu patrí vďaka. Netradičný deň sa nám samozrejme podarilo zorganizovať aj vďaka ochotným sponzorom. Preto úprimne ďakujeme:

p. Dušovej za pečivo, p. Bindasovi za ovocie a Agrofarme P. Dianišku. Vo štvrtok sa na I. stupni konali Didaktické hry. Na jednotlivých stanovištiach – Dopravná výchova; Civilná ochrana; Zdravotná výchova; Bezpečné správanie na ceste; V škole a doma; Pohyb v prírode a jej ochrana - deti nielen ukázali, čo vedia, ale dozvedeli sa aj veľa novinek a zaujímavostí. Za pomoc pri realizácii ďakujeme asistentkám A. Cibulovej, Z. Huľukovej, praktičkám v ŠKD K. Dominikovej, A. Sirotovej, pánovi Bráďhanskému a deviatkám z IX.B. Za úžasnú spoluprácu ďakujú Mgr. J. Jurčiaková a Mgr. A. Pastýrová. Druhý stupeň svoje aktivity v rámci OČAP-u realizoval v areáli Šťavice. Piatok sa niesol v podobnom duchu, len I. stupeň využíval areál školy, II. stupeň sa opäť presunul, ale tentokrát na futbalový štadión, kde sa deti na Deň detí vyšantili dosýta. Veríme, že si všetci tento nezvyčajný týždeň užili a vychutnali.

Nuž a teraz ešte pozbierať posledné sily a úspešne dokončiť školský rok 2023/2024.

Za celý kolektív Mgr. Marta Svobodová

Oprava pary

Po úvodnom článku v minulom čísle mesačníka sa dostávame k samotnej oprave, ktorá začala prebiehať v roku 2022 a pokračuje doposiaľ. Po všetkých demontážach, vrátane kotlových rúr, sa uskutočnili práce, ktoré sú popísané v nasledujúcej časti.

Ku koncu roku 2022 sa uskutočnila vnútorná prehliadka kotla. Účelom prehliadky vnútorných častí kotla je zistiť závady (trhliny), ktoré by znemožňovali ďalšiu činnosť. Prebieha tak, že kotlový komisár vojde do kotla a prehliadne ho. Súčasťou takejto prehliadky je aj ultrazvuková kontrola hrúbky stien kotla, ktorú tvorilo množstvo meraných bodov. Pomocou týchto kontrol sa zistilo, aký je technický stav kotla.

Začiatkom roku 2023 sa pristúpilo k príprave rúr do kotla. Práce prebiehali v špeciálnej dielni v Bratislave úpravou koncov rúr (žíhaním) a prispôbovaním veľkosti priemeru. Celkovo sa takto upravilo 280 rúr a práce trvali takmer 3 dni. Rúry boli následne dovezené do Tisovca a začala samotná montáž rúr do kotla, čomu predchádzalo vyčistenie miest kvôli dobrej tesnosti. Bola to doslova mravčia práca. Najväčším problémom bolo opravenie trubkovnice pece, kde otvory na rúry boli už príliš zdeformované a medzi dierami boli náznaky trhlín. Všetky tieto práce súvisiace s opravou pece si vyžadovali zapožičanie špeciálneho náradia (pomoc kolegov z Česka a Bratislavy). Výdavky boli zvýšené o nákup náradia a materiálu, ktorý sa v dielni nenachádzal a to v odhadovanej výške 22.800€.

Tieto práce vyvrcholili koncom minulého roku, kedy sa uskutočnila záverečná tlaková skúška. Počas tlakovej skúšky za pomoci vody celkový tlak v kotli dosiahol jeden a pol násobok prevádzkového tlaku. V našom prípade to bolo 18 barov. Skúška bola úspešná, čo bolo predzvesťou dokončovacích prác (rôznych armatúr, vodoznakov atď.). Záverečná etapa zahŕňa montáž všetkých ostávajúcích častí. Po ukončení bude nasledovať prvé zapálenie ohňa v peci.

Oprava teda prebieha od konca roku 2021 a predpokladaný koniec opráv

je v leťných mesiacoch 2024. Na opravách sa pracovalo v režime každé 2 týždne, 2 dni a priemerný počet členov podieľajúcich sa na prácach bol 5 - 6 členov. Cena práce, ktorá bola počas opráv vykonaná, predstavuje 20.700,-€ odpracovaných počas 380 brigád.

Okrem miestnych sa brigád zúčastňovali aj členovia z rôznych častí Slovenska. Časť z týchto členov musela pripraviť vlaky na zážitkové jazdy pre záujemcov (Horehronský expres, Zbojnický expres a iné...).

Oprava sa hradí z balíka peňazí, ktorý zarobili svojou činnosťou počas sezóny. Vlaky sú vo vlastníctve železničného múzea a do Tisovca sú prenajaté za nízke nájomné, podmienkou ktorého je ich zárobok investovať späť, čo je aj dôvod rozsiahlej opravy. Zbytok peňazí by radi využili na celkový servis motorového vozňa.

Patricia Gažúrová

20 rokov Občianskeho združenia Zubačka Tisovec

Občianske združenie Zubačka vzniklo 31. mája 2004 a jeho poslaním je zachovanie a šírenie muzeálnych a historických železničných hodnôt na území Mikroregiónu Muránska planina. Z cieľov, ktoré sme si stanovili, spomeniem ten najdôležitejší a to je prevádzkovať občasnú turistickú dopravu súpravou vyhlídkových vozňov parným ozubnicovým rušňom.

Našou prvou úlohou bolo získať a uschovať motorový vozeň M 240.0039. Toto sa nám podarilo v poslednej chvíli pred jeho zlikvidovaním. Previezli sme ho z areálu vtedajšieho rušňového depa v Tisovci do starého tisovského depa, v ktorom fungujeme dodnes.

Tento motorový vozeň sme v lete roku 2005 opravili do prevádzkyschopného stavu a na jeseň sme s našim Motoráčikom odviezli prvý vlak na trati Tisovec – Pohronská Polhora a späť. Neskôr v rámci rôznych podujatí sme s motoráčikom vozili vlaky a bol to akýsi predvoj nášho najdôležitejšieho cieľa.

Do areálu starého depa bola ešte v tomto roku dopravená rušňová točňa z Pohronskej Polhory a jednokomorový zauhľovací výťah Teudlof z depa Brezno, ktorý plánujeme osadiť pred depom. Je to zariadenie, ktorým sa kedysi zbierali pamý rušeň uhlím.

Keď v roku 2004 vzniklo Občianske združenie Zubačka, nás členov bolo viac ako 60. Postupne sa vyprofilovalo niekoľko stálych členov, na ktorých sa dalo spofahnúť. Starší členovia postupne odchádzajú, noví prichádzajú, no potešil by nás väčší záujem mladých ľudí pokračovať v tomto, pre náš región, významnom a ojedinelom projekte.

V lete roku 2002 sa rumunské ruše 40.003 a 40.006 CFR na dvoch vozňoch previezli do starého rušňového depa Bratislava východ. Ozubnicové parné rušne boli vyrobené vo viedenskej lokomotívke vo Floridsdorfe, teda v tej istej firme, ktorá vyrobila aj parné zubačky pre Tisovec, ktoré na našej ozubnicovej trati jazdili. Po medializácii tejto správy, že rušne sú plánované na jazdy pre Tisovec, sa správa pomaly začala dostávať do povedomia verejnosti a vtedy sme na prvom stretnutí na Mestskom úrade hovorili o potrebe založiť Občianske združenie.

V roku 2003 boli obidva rušne dopravené do Vrútok do firmy OKV, s. r. o. Martin, ktorá sa podujala zabezpečiť opravu jedného z rušňov 40.006, známejší pod pôvodným označením MÁV TIVc - 4296. Špecialisti z firmy OKV, robili reštaurátorské práce na spomínanom ozubnicovom rušni TIVc - 4296 celých 11 dlhých rokov, pričom odvieďli vynikajúcu prácu.

My, v občianskom združení, sme v spolupráci s mestom Tisovec a jeho vtedajším primátorom p. Petrom Mináčom, sponzorom Bodom Hauswaldom a aj za veľkej pomoci (jedného času generálneho riaditeľa sekcie železničnej dopravy a dráh Ministerstva dopravy SR) p. Jirku Kubáčka, podnikali kroky na získanie objektu starého rušňového depa. V roku 2007 sa to mestu podarilo a celý areál bol najprv prenajatý a pozdejšie od ŽSR mestom Tisovec odkúpený.

K naplneniu cieľa nášho projektu nám v tomto roku veľmi pomohlo uznesenie vlády SR č. 804/2007, ktoré stanovilo úlohu podporiť zrealizovanie komplexného využitia kultúrnohistorického dedičstva a prírodných daností regiónu oživením ozubnicovej železničnej trate Tisovec

– Pohronská Polhora. Veľmi nášmu projektu zachrániť zubačku pomohlo aj jej vyhlásenie za kultúrnu pamiatku v roku 2008

V novembri v roku 2012 sme z Múzejno – dokumentačného centra ŽSR v Bratislave doviezli osobné a servisné vozne a motorový rušeň T 444.1082, teda všetky potrebné vozidlá (okrem parného rušňa) na prevádzkovanie zamýšľaných jász. Od tohto roku sme začali organizovať dobrovoľné brigády každé dva týždne, po vzore kolegov z Bratislavského depa Rendez.

Prvé skúšobné zakúrenie parného ozubnicového rušňa TIVc – 4296 po oprave, vo firme OKV vo Vrútkach bolo dňa 28.8.2013.

Slávnostný deň pre nás bol 13. apríl 2014, kedy za pomoci súkromného dopravcu LTE Slovakia, bol do Tisovca dopravený opravený parný ozubnicový rušeň TIVc - 4296.

Prvé zakúrenie parného ozubnicového rušňa TIVc - 4296 už doma pred tisovským depom, sa uskutočnilo 18.4.2014.

Dňa 3. mája 2014 bol v železničnej stanici Tisovec prvýkrát verejne predstavený parný ozubnicový rušeň, T IVc – 4296 a bola podpísaná zmluva o spolupráci medzi Občianskym združením Zubačka Tisovec a českými kolegami zo Železniční společnost Tanvald o.p.s.

Dňa 4.10.2014 sa na časti ozubnicovej trati medzi stanicami Tisovec a Zbojská podarilo odvieť prvý vlak pre širokú verejnosť. Keďže posledný parný vlak prešiel po zubačke dňa 22.7.1955, môžeme povedať, že parný vlak sa nám podarilo na túto železničnú trať, vrátiť takmer po 60 rokoch.

Postupne sme v OZ doteraz urobili: opravu zatekajúcich miest na streche depa, zriadili sme sklad, opravárskú dielňu, dňa 18.5. 2007 sme otvorili železničné múzeum na železničnej stanici Tisovec, urobili predzáhradku, pripravili ubytovanie pre brigádnikov, tam vybudovali krb, vyvložkovali komín, opravili kuchynku, sprchu a WC, osadili mreže na oknách múzea, vložili točňu do pôvodnej jamy, opravili zhnitú skriňu osobného vozňa Ci, vymenili zhnité podvaly na kanáloch, vymenili komplet strechu na sklade a tzv. umyvárke, osadili drevené brány do depa, zriadili našu webovú stránku a ďalej priebežne zabezpečujeme a odstraňujeme vzniknuté problémy a závady.

Od prvej jazdy pre verejnosť sme počas 8. sezón odviezli cca 25.000 cestujúcich z celého Slovenska, a veľa z nich bolo aj zo zahraničia.

Keďže podľa platných predpisov ŽSR, ktoré musíme dodržiavať, musia byť rúry v parnom kotli po určenej dobe vymenené, robíme tak túto výmenu rúr v parnom kotli. Opravu robíme u nás v Tisovci, pod dohľadom firmy OKV. Celkom sa vymenilo 280 rúr. Bola už prevedená aj tlaková skúška s dobrým výsledkom. Prvú skúšobnú jazdu plánujeme v mesiaci júl. Sú to stovky, hodín odpracovaných bez nároku na mzdu.

Keďže Občianske združenie Zubačka v tomto roku oslavuje 20. výročie jeho vzniku, patrí sa srdečne poďakovať všetkým, ktorí sa na tomto krásnom projekte rôzne podieľali alebo podieľajú a zároveň zaželať veľa úspechov súčasnému vedeniu do ďalšej náročnej práce.

Nech to para tlačí.

Ján Spišiak, čestný predseda O.Z. Zubačka

Kade-tade svetom 14 Život na vlnách

Afrika 4

Ďalšie dni boli plné zaujímavostí a adrenalínu. Plavili sme sa okolo republiky Svätý Tomáš a Princov ostrov. Táto oblasť je známa predovšetkým pirátmi. Už v minulosti sa pokúsili prepadnúť jednu z našich lodí a poviem Vám, nie je to sranda. Loď je plná bohatých hostí, taktiež máme klenotníctvo, ktorého hodnota obsahu presahuje cez milióny eur. Toto a mnoho iného je lákadlom pre pirátov. Preto sme mali špeciálne cvičenie, na ktorom nás pripravili, ako a čo máme robiť, keby nás prepadli. Naša ochranka nemá strelné zbrane, čo je naša nevýhoda. Ako prvé, keď zaznie alarm pri prepadnutí, všetci musíme ísť na spodné poschodie, kde nie je otvorený priestor. Kapitán lode začne robiť manéver, ktorý by mal zabrániť, aby sa piráti dostali na loď. Ak sa piráti dostanú na loď, no to už bude iný príbeh. Našťastie sa nám v tej oblasti nič nestalo, no aj tak musíme zakaždým prejsť výcvikom, ktorý je pre každého člena posádky povinný.

Ďalšou zaujímavosťou bolo preplávať ostrov Null, je to miesto, kde sa pretína rovník s nultým poludníkom. Nachádza sa v blízkosti západného pobrežia Afriky v oblasti Guinejského zálivu. Zvláštne na tom je, že sa tam vlastne žiadny ostrov nenachádza. Je to len geografický bod. Na lodi vždy urobila pre hostí program. A tí, ktorí ešte nepreplávali Nultý ostrov, musia pobožkať rybu a skočiť do bazéna. Je to menší zábavný ceremoniál, pravdaže ako nováčik som ho absolvovala aj ja.

Po asi troch dňoch na mori sme sa dostali do prvých miest. Tri mestá - tri štáty. Prvé dve mestá boli Lomé - hlavné mesto Toga a mesto Tema v Ghane. V týchto mestách sme nemali mnoho času a taktiež sme mali dosť obmedzení. Všetko také zaujímavejšie bolo dosť ďaleko od lode, aj dve tri hodiny cesty, čo bolo nemožné absolvovať. V obidvoch mestách sme mali autobusy, ktoré nás len odviezli k najbližšej mestskej časti. V Togu sme po pár minútach prechádzania odišli do jednej celkom slušnej reštaurácie, kde sme sedeli asi necelé dve hodinky a potom sme sa vrátili späť na loď. Nemám z tadeto veľa fotiek či videí, keďže sa to miestnym nepáčilo a niektorí z nich ma aj okríkli, aby som odložila mobil. Tieto miesta sú chudobnejšie, z týchto miest pochádza najviac otrokov, preto sú ľudia dosť nedôverčiví a vôbec nie sú priateľskí. Togo je známe náboženstvom voodoo. Moje kolegyně z Afriky ma upozorňovali, aby som sa nepozerala nikomu priamo do očí, aby som sa vyhla akémukoľvek dotyku a taktiež mi odporučili vypnúť si vlasy hore, aby som svojou blond farbou nelákala ľudí. Porozprávali mi rôzne

príbehy o únosoch ľudí a odseknutí častí končatín a to len preto, že človek bol biely a blond. Nechcem tu rozpisovať tie príbehy, ale stálo za to, počuvať ich. (Pozn. red.: *niektoré spoločensvá v Afrike totiž veria, že čert je biely tak, ako u nás čierny.*)

Naši hostia to mali zaujímavejšie, pretože mali exkurziu na voodoo trh. Z tých fotiek ma až mrazilo. Predávali tam lebky a časti tiel zo zvierat a mnoho iného. Toto fakt by nebolo pre mňa.

V Ghane sme išli do stráženého menšieho nákupného centra, čo bolo celkom fajn doplniť si ako tak nejaké potrebné veci. Nie na každom mieste sa dá zažiť ničो zaujímavé. Tretie miesto bolo jedno z top mojich zážitkov. Mesto Banjul v Gambii. Od úplného začiatku, ako sme zakotvili, som vedela, že dnes bude super deň. Pred loďou sme mali jarmok, ktorý bol plný zaujímavých afrických suvenírov. Taktiež tam boli ochrankári a registrovaní taxikári, čo bolo super. Pozhánali sme sa menšia skupinka ľudí a zobrali sme si taxík. V takýchto chudobnejších oblastiach je veľká výhoda to, že si zaplatíte taxík okolo osem euro na osobu a taxikár s Vami ostane celé poobedie. Podobnú skúsenosť s taxíkmi mám aj z Indonézie či Filipín.

Po preskúmaní mapy mesta sme sa rozhodli ísť na krokodíliu rezerváciu a do opičieho

pralesa. Obidve miesta boli fascinujúce, ozajstný zážitok. Cestou ku krokodíloom sa nám stala jedna zaujímavá vec. V jednej časti mesta deti zatarasili časť ulice a vyberali peniaze za to, že tú časť čistia. Čiže čistia po sebe bordel a potom za to vyberajú peniaze. Ak nezaplatíte, nepustia Vás ďalej a s dosť vysokou pravdepodobnosťou Vám obhádzu

Prvá pomoc

Vo štvrtok 16. mája organizovali členovia miestneho spolku Slovenského červeného kríža podujatie zamerané na zlepšenie povedomia o dôležitosti poskytnutia prvej pomoci. Ich cieľom bolo pripomenúť, že každý z nás môže zachrániť ľudský život, ak podá včas prvú pomoc. Stretnutie bolo určené nie len členom spolku, ale aj širokej verejnosti. Program pozostával z teoretických poznatkov a praktických ukážok poskytnutia prvej pomoci zranenej osobe. Za pomoci figuríny ozrejmili ako správne postupovať pri zástave krvácania, či čo robiť ak niekto upadne do bezvedo mia. Zvlášť sa v rámci prevencie zamerali na problematiku dopravných nehôd, keďže súčasťou premávky je dnes takmer každý. V týchto prípadoch je pri záchrane života nenahraditeľnou pomocou povinná auto lekárnica. Zoznámili sme sa teda s jej obsahom, ktorý následne členovia použili v praxi pri fingovaných zraneniach. Na záver bola možnosť pre publikum, ktoré malo šancu si na figurínach vyskúšať, alebo natrénovať ktorýkoľvek z postupov záchrany života.

Patricia Gažúrová

Výsledky eurovoľieb v Tisovci

SMER - sociálna demokracia - 30,07 %
 REPUBLIKA - 19,53 %
 Progressívne Slovensko - 19,02 %
 HLAS - sociálna demokracia - 11,43 %
 Sloboda a Solidarita - 4,62 %
 Demokrati - 3,72 %
 Kresťanskodemokratické hnutie - 3,72 %
 Slovenská národná strana - 2,57 %
 SLOVENSKO, ZA ĽUDÍ - 1,79 %
 Kotlebovci - Ľudová strana Naše Slovensko - 1,02 %
 SRDCE vlastenci a dôchodcovia - SLOVENSKÁ NÁRODNÁ JEDNOTA - 0,77 %
 Komunistická strana Slovenska - 0,25 %
 Kresťanská únia - 0,25 %
 ZDRAVÝ ROZUM - 0,25 %
 Magyar Szövetség - Maďarská aliancia - 0,12 %
 Slovenská ľudová strana Andreja Hlinku - 0,12 %
 Slovenský PATRIOT - 0,12 %
 Socialisti.sk - 0,12 %
 Spájame Občanov Slovenska - SOSK - 0,12 %
 SPOLOČNE OBČANIA SLOVENSKA - 0,12 %
 Volt Slovensko - 0,12 %
 Účasť 26.18%

zdroj: www.pravda.sk

Hľadanie riešeni

To je súčasťou života, večne čosi hľadáme, lebo zabúdame. Zabúdanie je na to, aby sme dali miesto novým informáciám, faktom, skúsenostiam. Čo je podstatné, to nám utkvie v pamäti a ostatné sa stane šmejdom a uniká do nenávratna. Čo nám ostáva stále v pamäti, sú obavy, strach, povinnosti. K životnej pohode je potrebné nielen ekonomická zabezpečenosť, ale aj zdravie a duševný pokoj.

Po roku 1989, kedy došlo k zásadným ekonomickým, politickým zmenám, zažívame obrat v životnej filozofii. Vtedy neodvolateľne vstúpila do nášho vedomia a podvedomia politika, politici, vlastne elity, ktorým sme určili voľbami líderstvo v spoločnosti, v ktorej žijeme. Zistili sme, že teraz ich konanie produkuje polarizáciu v spoločnosti, rozdeľuje ľudí. Politika zdrsnela, to sa potvrdilo v máji atentátom na predsedu vlády.

Politika je o diskusií a nie o nenávisti

Politika nemôže deštruovať ekonomický a spoločenský systém. Platí to aj na miestne komunity. Dosah súčasnej situácie zažívame všetci. Práve tu sa môžu načrtnúť riešenia zmierenia, ktoré potrebujeme, aby sme prekonalí túto etapu, ktorá nám dáva šancu, uvedomujúc si krízu v spoločnosti. Najšť riešenia, to je posun dopredu. Ľudia sú motivovaní, aby riešili svoje problémy. Cieľ je jasný, žiť dôstojne, zlepšovať životnú úroveň. Na tejto ceste sme za posledných tridsať rokov išli dosť rýchlo dopredu. Ekonomické zákony neoklameme, tie platia pre majetných aj nemajetných. Našu existenciu stimulujú peniaze, ktoré treba zarobiť. To všetko „rachoti“ v systéme, v ktorom žijeme, vybrali sme si to voľbou elit. Takže riešenia sú iba v tejto dimenzii a je potrebné hľadať alebo stvoriť ich s ohľadom na domáce tradície. To platí aj pre Tisovec a Rimavskú Pílu, ktorá má ešte jednu dimenziu, a to je osada Hrb.

Východiskom je spontánny poriadok,

ktorý rieši nielen lokálne problémy, ale pomáha presadzovať naše potreby, prekonávať prekážky, ktoré denne riešime. V rodinách je to jednoduché, tam to môže fungovať, keď sa dodržiavajú dohodnuté pravidlá, ktoré je dôležité si stanoviť a osvojiť si ich. Keď tento systém presadíme, máme riešenia.

Vo výrobnjej sfére, na farmách, v priemysle, na úradoch musí byť poriadok, keby nebol, tak nevyrobíme nič, nezariadime nič, nevypustíme nič, nepodojíme ovce, kravy. Výsledok by bol biedny. Dá sa robiť aj nič. Videli by sme, ako vyzerá bieda a dno spoločnosti, kde je skutočne nič. Toto je už za nami a pred nami je všetko ostatné, aby život v Tisovci a na Rimavskej Píle bol dôstojný. Riešenie je spontánny poriadok a je účinný vtedy, keď sa vychádza z reality a tú treba rozpoznať a nie ju prífarbovať hlúposťami.

Výjazdové zasadnutie poslancov na Rimavskej Píle

Je to spôsob, ako zistiť, čo trápi ľudí a čo potrebujú na dedine. Zúčastnilo sa iba sedem stotočných poslancov z jedenástich, ale zasadnutie bolo uznášaniaschopné. Primátor Ján Vengrín privítal hostí, občanov. Priblížiť sa k problémom a vidieť ich v priamom prenose nie je výsada ale povinnosť. Na odporúčanie hlavnej kontrolórky sa schválil záverečný účet za rok 2023 s prebytkom 29 386 eur. Čo je dobre. Správa občianskeho výboru, prednesená poslancom Jánom Belicom, je povzbudením. Obnovila sa činnosť dobrovoľného hasičského zboru, sťažnosti občanov sa aspoň čiastočne posunuli do roviny riešeni, schválili sa otváracie hodiny dedinskej krčmy s výstižným názvom P OHOSTINSTVO, nedá sa tam hostiť, ale pohostiť áno

Čo nám priniesol MÁJ

Po sviatočnom prvomájovom dni sme sa 2.5. vybrali s deťmi všetkých tried na výlet do Rejkova, kde sme zamierili na farmu uja Denisa, ktorý je otecom nášho Samka. Návštevu sme si vopred dohodli, a tak nás čakávali. Videli sme kone aj somárikov, ktorých sme krmili jablkami, potom sme išli pozrieť malé jahniatka, lebo ovečky už boli na paši. Svoju exkurziu sme skončili pri obrovských kadiach, kde chovajú pstruhu, a to od mallinkých až po najväčších "mackov". Urobili sme si prestávku na občerstvenie, deti vyprázdnili svoje batôžky, ochutnali sme výbornú bryndzu a príjemne unavení sme sa vrátili do škôlky, kde na nás už čakal chutný obed.

Deti strednej triedy si čítali rozprávku o Jankovi a fazuľke, čo ich inšpirovalo vypestovať si vlastnú fazuľu. Na Deň vody 22. marca vysiali semienka a ďalej sa o ne starali. Na okne v triede ich zalievali a pozorovali ich rast. 10. 5. priesady fazuľky vysadili na dvore, pri vyvýšených záhonoch, v ktorých pestujeme bylinky. Už teraz sa všetci tešíme na fazuľovú polievku, ktorú nám z nich tety kuchárky uvaria, ak bude bohatá úroda.

Už vopred s deťmi hovoríme o blížiacom sa sviatku mamičiek, pripravujeme program i darčeky. Dňom matiek je vždy druhá májová nedeľa, a tak, aby sme boli aktuálni, pozvali sme mamičky do kinosály MsKS na DEŇ MATIEK hneď v pondelok 13.5. Vo vstupnej chodbe sme pripravili vernisáž výtvarných prác detí z celej materskej školy. Program začali naše mažoretky a postupne

a dozvedieť sa veľa. Uskutočnilo sa aj výberové konanie na kronikára. Bol len jeden uchádzač a kronikárkou sa stala Helena Pašiaková, emeritná riaditeľka EGT.

Dôležité je pripomenúť si udalosti, ktoré sú medzníkmi v histórii. Ukončenie vojnového šialenstva v roku 1945. 8. mája to bola vatra slobody na Obadovom očku. Príhovor mal Michal Stejskal, vedúci oddelenia kultúry a športu. Rimavský Píla na nasledujúci deň, mala vatru slobody vysokú takmer šesť metrov. Poslanec Ján Belica v príhovore spomenul tých, ktorí sa zaslúžili svojim životom o budúcnosť, v ktorej teraz žijeme. Výnimočnosť dediny Piľania potvrdili nielen mohutnou vatrou, ale aj svojimi interpeláciami zo životnej reality a prišlo ich na zasadnutie poslancov vyše dvadsať.

Dedina je diskusia o pravde

Tú si požičali na argumentáciu prítomní Piľania. Rómska osada Hrb, za štrekou, je exkurziou do minulého storočia. Žije tam 63 duší a jedna kónská duša, ktorú síce porazilo v Tisovci, ale skončila v osade Hrb ako mrcina. Občania to vedia, ale mestská polícia ju nevedela nájsť, lebo nevedela, že tam je. Ani občianska hliadka nezabrala, tak sa ozvali občania. Mrcina mala skončiť v kafilerii a nie na Hrbe, potkany si môžu prísť na svoje.

Cez dedinu prechádza aj štátna cesta a cez ňu je aj niekde plná čiara, čiže žiadne parkovanie s vozidlom za krajnicou, ktorá je tiež vyznačená plnou čiarou. Pravidlo platí, ale pre rómskych nájomníkov asi nie a navyše je tam pes, ktorý sem tam kontroluje premávku a spôsobuje možnosť kolízií. Nemá psí život. Lenže polícia, aj štátna, to akosi prehliada. K tomu všetkému sa pridáva boj s odpadkami, ktoré pristávajú na Rimavskej Píle, zdá sa, že je nekonečný a vyžaduje si trvalé riešenie. Takto to nemôže fungovať, "do psej matere". Výhrady boli aj voči bývalému futbalovému ihrisku, ktorému chýba aspoň základná údržba. Je to priestor na stretávanie a šport, ktorý môže pomôcť pri riešení voľného času mládeže, ale aj dospelých. Treba sa nám hýbať, nie telefonovať. Kanalizácia je čiastočne funkčná, ale treba ju dokončiť, lebo je dôležitá pre kultúru žitia a spolunažívania. Čo smrdí, to treba riešiť a nemusí to byť len živočíšny smrad.

Dôležité je veci dokončiť, riešiť, čo môže dedina urobiť, tak to urobí, ale zastupovať tých, ktorí to majú zariadiť, sa nedá, lebo oni sú tam z vôle ľudí. Na obyčajných ľudí z poschodia politiky dakedy nedovidieť. Dedina nie je útulok, ani pre psov, ani pre neprispôsobivých, ale pre komunitu, ktorá tu chce žiť. Je to o pravidlách, ktoré väčšina dodržije a samospráva má právomoci, ktoré má využiť na to, aby to tak bolo u všetkých. Od februára má dedina občiansku hliadku, mestská polícia je aj pre Pílu. Čiže nástroje na zabezpečenie poriadku sú. Len treba nekompromisne riešiť. „Piľit“ uši kompetentných však treba, preto je Píla "piľou".

Tu sa vie pohostiť pravdou. Pravda je hosť v politike, a to si treba vážiť aj v tej miestnej, hostí si treba považovať.

Treba si dokázať, že vieme

Pohostiť sa pravdou, to si vyžaduje táto doba. Veľa prší, preto sa premnožili slimáky, aj tie, čo si nosia svoj dom. Aj v politike sa nájdu slimáci, ktorí si nosia len svoj dom so svojou pravdou. Pravda je taká, že sa treba viac starať o dom zvaný Slovensko, Tisovec, Rimavská Píla. Večne pršať nebude, dáždť treba, aby bola úroda, aj pravda je úroda.

Vladimír Pašiak

Rozhovor

so ženou, ktorá sa dala skúšať životom, aby sa vracala stále do Tisovca. Je to Oľga Jančeková Amarová. Žila v Tisovci do roku 1979.Ukončila vysokoškolské štúdium v Prešove, odbor slovenský jazyk, francúzština. Ako 26 ročná sa osudovo rozhodla a odišla do Paríža, kde si založila rodinu.

Manželstvo ju obdarilo synom Samuelom a dcérou Žanetou. Deti trávili letné prázdniny v Tisovci. Oľga si takto oživovala spomienky na Tisovec, na učiteľov pána Kalamára, pani Kalamárovú, Matisovú, Martíniiovú, Bysterskú. S energiou, ktorú si zobrala z Tisovca, dokázala žiť vo veľkomeste. Skúsila, čo je to konkurencia, aby obstála v zamestnaní, kde pôsobila postupne v administratíve ako obsluha počítačovej techniky, skúsila aj účtovníctvo a pred dôchodkom to boli sociálne služby.

Žiješ vo Francúzku, aj čiastočne na Slovensku v Tisovci. Čo ťa sem priťahuje?

OJ: Somotný Tisovec, ľudia sú tu otvorenejší, veľkomesto je viac anonymné, tam sa ľudia nezdravia. Tu je to samozrejmosťou, že sa pozdravíme a je to pre mňa potešujúce, že som súčasťou Tisovca, je to kultúra Slovenska. Stále cítim, že tu mám svoje korene.

Aký majú tvoje deti vzťah k Tisovcu, Slovensku?

OJ: Sú to len pekné spomienky, už majú vlastné deti. Skôr sa cítia byť Európanmi.

Ich domovom je Európska únia, hranice medzi štátmi už nevnímajú. Moja generácia nielen vo Francúzku, ale aj na Slovensku, ešte nie je s týmito stotožnená.

Čo ti dal Tisovec a čo ti teraz dáva do života?

OJ: Dal mi odvahu a šancu uspieť v tom čase v inom spoločenskom a politickom systéme. Teraz mi dáva pocit bezpečia, spolupatričnosti a životného kľudu. To je vzácnosť, ktorú treba tu v Tisovci uchovať. Ľudia v Tisovci to akosi nevnímajú, pokladajú to za samozrejmosť, ale vo svete to nie je samozrejmé.

Vidieť len chyby, nedostatky, čakať, že to niekto zariadi, je omyl. Nikto ich neodstráni, musia sa o to pričiniť sami a naučiť sa to.

Aké zmeny vidíš v súčasnom Tisovci?

OJ : Zvýšila sa tu životná úroveň, ľudia sú majetnejší, vidno to hlavne na zväčšujúcom sa počte osobných áut, je tu veľa psov. Ľudia tu viac žijú doma, zdá sa mi tu prázdno, vytratil sa obchody a mládež vidno menej, ruch na námestí je minulosťou. Ponuku služieb tu skoro nevidno. Keď človek niečo potrebuje opraviť, alebo nejakú službu, napríklad pokosiť, to chýba. Ťažko sa to zabezpečuje a je to drahé.

Internet sa aj tu stal súčasťou životného štýlu. Ja som sa ho zbavila, cítim sa

Z činnosti primátora mesta v máji

Časť mojej pracovnej činnosti v tomto mesiaci:

02.05. – pracovné stretnutie so starostkou Klenovca a starostom Hajnáčky k plánovaným realizáciam detských ihrísk
- pracovné stretnutie na MsÚ Tisovec so zástupcom zhotoviteľa diela, stavebného dozoru a StVS Banská Bystrica – preberanie staveniska, stavovod na ul. Partizánskej a Daxnerovej – začiatok realizácie jún 2024
03.05. – administratívne práce primátora na MsÚ Tisovec
06.05. – pracovná porada s vedúcimi zamestnancami MsÚ /príprava eurovoľieb a akcií mesta/
- účasť na výročnej členskej schôdzi Klubu dôchodcov
07.05. – pripomienka 79. výročia ukončenia II. svetovej vojny – kladenie vencov na Nám. Dr. Clementisa a Rimavskej Píly – účasť zástupkyňa primátora Mgr. Marta Svobodová
- účasť na komisii ZPOZ
09.05. – pracovné jednanie k projektu pre ZŠ Dr. Clementisa Tisovec z pripravovanej výzvy Slovenskej inováčnej a energetickej agentúry
- kontrola verejných priestranstiev a verejnej zelene v Tisovci a na Rimavskej Píle /harmonogram prác v nasledujúcom období/
10.05. – výkon svadobného obradu v obradnej sieni MsÚ Tisovec
13.05. – účasť na koncerte organizovanom MŠ Tisovec ku Dňu matiek v kinosále MsKS Tisovec
14.05. – účasť na Rade ZMOS – online /problémy samospráv, príprava snemu ZMOS/
- prijatie štátneho tajomníka MPSVR SR Branislava Ondruša v obradnej sieni MsÚ Tisovec
- účasť na výročnej členskej schôdzi miestnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v spoločenskej sále MsKS Tisovec
- účasť na ekonomickej komisii
15.05. – účasť na komisii výstavby, rozvoja mesta a cestovného ruchu
- účasť na koncerte organizovanom ZUŠ Tisovec pri príležitosti Dňa matiek v kinosále MsKS Tisovec
16.05. – účasť na Rade NP Muránska planina v Muráni /vyhodnotenie plánu plnenia hlavných úloh za rok 2023/
- účasť na komisii školstva a sociálnych vecí
- výročná členská schôdza OZ Zdravotne postihnutých v MsKS Tisovec
17.05. – administratívne práce primátora na MsÚ Tisovec k prebiehajúcim

Vidieť iba nedostatky je depresia života

slobodnejšie.

Porovnávaš spôsob života vo Francúzku a tu v Tisovci?

OJ: Záleží to nielen od mentality ľudí, ale od ľudí, elit, ktoré vládnu v danom prostredí. Doba vyžaduje nielen profesionalitu, ale predovšetkým schopnosti tých, ktorí vedú spoločnosť, miestnu komunitu. Francúzsko má lepšiu zdravotnú starostlivosť, je dostupná, služby sú na dobrej úrovni, úrady sú ústretové.

Tisovec má čo dobiehať, nemala som dobrú skúsenosť s covidom 19. Musela som odísť do Francúzska na doliečenie. Mám skúsenosť i so štátnymi úradmi, tu som nebola spokojná.

Môžeš zhodnotiť, ako na ľudí vplývajú peniaze?

OJ : Rovnako, ľudia ich potrebujú všade vo svete, Slovensko má výhodu, že sa tu platí eurom. Francúzi okrem bežného zďaňovania, platia ešte 7% európsku daň. S týmito peniazmi disponuje Európska únia, platí sa ešte aj daň z dôchodku. Toto na Slovensku nemáte, asi preto sa Slovensko zadlžuje. Francúzi nie sú nadšení, že dane ktoré zaplatia, neskončia vo Francúzku.

Dlhodobó si pracovala v zahraničí. Tisovčania tiež hľadajú uplatnenie aj v zahraničí. Pokladáš to za správne?

OJ : Áno, je to súčasť vývoja v Európe. Otvorený pracovný trh dáva šancu každému. Záleží od toho, aké podmienky štáty pre ľudí vytvoría a Slovensko má čo dobiehať.

Ako vnímaš súčasnú slovenskú politiku?

OJ : Nerozumiem jej. Politika by mala slúžiť všetkým ľuďom, ľudia by nemali slúžiť politike.

Vojnové konflikty, ktoré sú skutočnosťou, vnímaš ako ohrozenie?

OJ: Áno, je to ohrozenie slobody a dôstojného života, Vojnové chŕtky politikov sú pre ľudí nebezpečné.

 Najhoršie je to, že ľudia platia tieto vojny, politici neumierajú a neplatia.

Cítiš sa byť Tisovčiankou?

OJ : Áno, za chrbtom mám aj Hradovú, tento pocit som získala tu medzi ľuďmi.

Časom na to každý, kto tu žil, príde a keď nie fyzicky, tak duchom. Získala som tisovskú dušu a tá ma nikdy neopustí.

Čo by si chcela povedať, odkázať Tisovcu?

OJ : Ďakujem, že môžem byť tu.

Netreba zastať a čakať, máte zodpovednosť nielen za seba. Vidieť netreba len to, čo sa nám nepáči, ale na váhu života treba dať aj dobro, čo máte.

VP: Z rozhovorom mi vyplýva takýto odkaz:

Pohľad spoza tisovského plota nám môže dať impulz na viac zodpovednosti, občianskej iniciatívy. Názory nie sú bezpečnosťstvom, ale žriedlom pokroku.

Rozprávať sa s ľuďmi bude vždy prínosom.

Zhovára! sa Vladimír Pašiak

^[1] Po sviatočnom prvomájovom dni sme sa 2

^[2] Po sviatočnom prvomájovom dni sme sa 2